Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta, sivistys- ja tiedejaosto

Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiön lausunto hallituksen esitykseen valtion budjetiksi

Jaoston lausuntopyyntö 10.10.2018
Nuorten urheilijoiden tuen nykytilanne ja kehittämistarpeet

Arvoisat sivistys- ja tiedejaoston jäsenet,

Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiö (jatkossa URA-säätiö) myöntää vuosittain opiskeluapurahoja kansainvälistä menestystä tavoittelevien tai aktiiviuransa jo päättäneiden huippu-urheilijoiden ammattiin valmistavaan ja tutkintoon tähtäävään opiskeluun. URA-säätiö on perustettu presidentti Urho Kekkosen toimesta ja säätiö on jakanut apurahoina vuodesta 1972 lähtien jo yli 4 miljoonaa euroa. URA-säätiö toimii tiiviissä yhteistyössä Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön ja sen urheiluakatemiaohjelman kanssa.

Kaksoisuran tukeminen on suomalaisen urheilun arvovalinta

Suomalaiset huippu-urheilijat ovat tavoitteellisia myös opiskelun ja urheilu-uran ulkopuolisen työuran suhteen. Suurin osa suomalaisista maajoukkuetason urheilijoista suorittaakin urheilu-uransa aikana tai välittömästi sen jälkeen ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon. Kaksoisuran tukeminen on suomalaisen urheilun arvovalinta, jolla varmistetaan, ettei urheilijan tarvitse tehdä valintaa urheilu-uran ja koulutuksen välillä, vaan hän voi viedä rinnakkain eteenpäin molempia ”uria” omien tavoitteidensa ja tarpeidensa mukaisesti. Kaksoisuran tukeminen on tärkeää myös taloudellisesta näkökulmasta. Toimeentulon hankkiminen pelkästään urheilemalla on Suomessa mahdollista vain muutamassa joukkuelajeissa ja vain yksittäisille, arvokisoissa menestyneille yksilöurheilijoille.

Kaksoisuran toteuttamista tukevat käytännössä urheiluakatemiat, jotka ovat nousseet yhdeksi suomalaisen huippu-urheilun kulmakivistä. Akatemioissa yhdistyvät opiskelu, tavoitteellinen urheiluvalmentautuminen ja näitä kahta kokonaisuutta tukevat asiantuntijapalvelut.

URA-säätön opiskeluapuraha vaikuttaa suoraan opiskelevan urheilijan taloudelliseen tilanteeseen

Eduskunnan vuosille 2017 ja 2018 myöntämän lisärahoituksen (165 000€ lisäys suhteessa hallituksen esitykseen) turvin URA-säätiö on voinut myöntää opiskeluapurahaa yli sadalle urheilijalle aiemman noin seitsemänkymmenen sijaan. Kasvaneen määrärahan ansiosta apurahaa on myös voitu korottaa 2000 eurosta 3000 euroon*. Tämä on koettu erittäin tärkeäksi tilanteessa, jossa korkeakouluopiskelijoiden opintoraha on pienentynyt noin 85 eurolla kuukaudessa ja käytettävissä olevien tukikuukausien enimmäismäärä vähentynyt.

Koska kansainväliseen menestykseen tähtääminen on ajankäytöllisesti erittäin vaativaa, ei opiskelevan huippu-urheilijan ole juuri mahdollista hankkia lisäansioita tekemällä töitä urheiluvalmentautumisen ja opiskelun rinnalla. URA-säätön opiskeluapuraha vaikuttaakin suoraan opiskelevan urheilijan taloudelliseen tilanteeseen. Se vähentää urheilijan tarvetta työssäkäyntiin ja auttaa varmistamaan opintotuen riittävyyden tutkinnon suorittamiseen.

*URA-säätiön opiskeluapurahaa lukuvuodelle 2017-18 haki 419 urheilijaa. Apuraha maksettiin 120 urheilijalle, joista täyden – syys- ja kevätlukukauden kattavan – 3000 euron apurahan sai 81 urheilijaa ja puolikkaan apurahan – joko syys- tai kevätlukukaudeksi – 39 urheilijaa. Apurahan saajista miehiä oli 61 ja naisia 59.

Opiskeluapurahan saajat edustavat kesä- ja talviolympialajeja, ei-olympialajeja ja vammaisurheilua, yksilö- ja joukkuelajeja – yhteensä 48 eri lajia ja 40 lajiliittoa. Heidän joukossaan oli niin aktiiviurheilijoita kuin myös 12 huippu-urheilu-uransa jo lopettanutta apurahan saajaa. Apurahan saajista 67 % opiskeli yliopistossa, 25 % ammattikorkeakoulussa ja 8 % ammatillisessa oppilaitoksessa. 85 apurahan saajaa (71 %) kuului urheiluakatemiaan.

URA-säätiön tarkoituksena on edistää yhteiskuntavastuullista huippu-urheilua tukemalla urheilijoiden kaksoisuraa. Mahdollisuus apurahan saamiseen kannustaa urheilijoita suunnittelemaan opintoja ja viemään niitä eteenpäin urheilu-uran ohessa tai heti sen jälkeen. Opiskeluapurahan vastaanottamisen kriteerinä oleva opintopistevaatimus on mitoitettu siten, että se mahdollistaa täysipainoisen satsaamisen urheilu-uraan.

URA-säätiön jakamat apurahat täydentävät merkittävällä tavalla opetus- ja kulttuuriministeriön urheilija-apurahajärjestelmää. Ne laajentavat tuettavien urheilijoiden joukkoa mahdollistamalla tuen myös niille nuorille, lupaaville urheilijoille, jotka eivät voi saada urheilija-apurahaa. URA-säätiön apurahan ansiosta muun muassa naisten maajoukkuepelaajat useassa joukkuelajissa (jalkapallo, koripallo, käsipallo, lentopallo, ringette, salibandy) ovat saaneet tärkeän tuen uralleen. Tuki on urheilijoille myös henkisesti tärkeää*.

Lisäksi URA-säätiön apuraha on tarkoitettu myös helpottamaan urheilu-uransa loppuvaiheessa olevia urheilijoita heidän urasiirtymässään. Myös tämä on tärkeä osa kestävän kehityksen huippu-urheilua.

Esitämme jaostolle, että

1) URA-säätiön määrärahalisäystä jatketaan kahden edellisvuoden mukaisesti. Kokonaisuudessaan säätiölle myönnetty 300 000 euron suuruinen määräraha on tukenut tavoitteellisesti urheiluun ja opiskeluun suhtautuvia nuoria lahjakkuuksia heidän urheilu-urallaan ja koulutuksen hankkimisessa. Lisäksi esitämme, että tästä kohdennuksesta tehtäisiin tekstikirjaus, jotta Eduskunnan tahdosta tulisi pysyvä käytäntö ministeriössä.
2) urheiluakatemioille suunnattu lisäys säilyy, koska akatemioiden tarjoamien asiantuntijapalvelujen saatavuudella on suora vaikutus urheilijoiden kehittymismahdollisuuksiin sekä lisäksi myös välillinen vaikutus nuorten urheilijoiden taloudelliseen tilanteeseen.

Helsingissä 18.10.2018

Kunnioittavasti,

Tuuli Merikoski
URA-säätiön puheenjohtaja
Koulutuspäällikkö, huippu-urheilu
Perho Liiketalousopisto

Jukka Tirri
URA-säätiön asiamies
Opiskelijahuippu-urheilun asiantuntija
Olympiakomitea/ Huippu-urheiluyksikkö

* ”Tavoitteenani on kisata kouluratsastuksessa Tokiossa 2020, mutta haluan jatkaa myös liiketalouden opintojani yliopistossa. Treenit, hevosen hoito, koulutyö ja työ siinä ohella vievät todella paljon aikaa. Arkeni on tosi kiireistä ja välillä tulee yksinäinen olo. Olen tosi kiitollinen tästä apurahasta ja siitä, että joku uskoo, että teen asioita oikein. Tunnustuksen antamalla henkisellä tuella ja kannustuksella on jopa isompi merkitys kuin tällä rahalla. Tämä herättää itselläni tosi paljon luottamusta, haluan suorittaa koulun hyvin ja osoittaa, että olen tämän arvoinen. Matka, mitä me ollaan tekemässä tässä opiskelijoina ja urheilijoina on merkityksellinen ja näistä onnistumisista on nautittava.” (Pararatsastaja Kaisla Osara, apurahojen jakotilaisuus joulukuu 2018.)